

Рассмотрев термины в языке газеты, мы презентовали их в реальном функционировании, моделируя синтагматических связей, зафиксировали речевые контексты словоупотребления, учтя лексическую, фразеологическую, синтаксическую валентность.

Ключевые слова: термин, концептуальное поле, терминосистема.

Conceptual field of journalism term system in media content

Yevgrafova Alla,

Sumy State University, 2, Rimsky-Korsakov St., Sumy, 40007, Ukraine, e-mail: allaevgrafova38@gmail.com

The article considers the conceptual field of journalism term system in the functional aspect, that in contrast to using the terms in scientific language, demonstrates the new possibilities in the formation of journalistic materials, namely: creates professional content, makes it possible to assess current trends in term formation, as well as identifies ways to innovation processes at a fixed syntagmatic relations on the synchronous cut within the definite term system. The word «term» itself provides a clear definition: special words that serve the industry of human activity and are classified as books, freely used in scientific communication, without expression, stylistically neutral.

Having considered the terms the newspaper, language we presented them in the actual functioning, in models of syntagmatic relations, fixed conversational contexts, recorded use of the word, taking into account the vocabulary, phraseological, syntactic valence.

Key words: term, conceptual field, term system.

1. *Noviy tlumachniy slovník ukrajinskoyi movi* [uklad. V. V. Yaremenko, O. M. Slipushko]. – U 3 t. – Vid. 2-e. – K. : Akonit, 2001. – T. 2. – 926 p.
2. *Noviy tlumachniy slovník ukrajinskoyi movi* [uklad. V. V. Yaremenko, O. M. Slipushko]. – U 3 t. – Vid. 2-e. – K. : Akonit, 2001. – T. 3. – 862 p.
3. *Ahmanova O.S. Slovar lingvisticheskikh terminov* / O. S. Ahmanova. – M. : Izd-vo «Sovetskaya entsiklopediya», 1969. – 605 p.
4. *Serbenska O. «Kathedra of new media» or «Kathedra of new medij»* / O. Serbenska, V. Babenko // *Zhurnalist of Ukraine*. – № 10. – 2014. – P. 40–41.
5. *Aljoshina O. M. Scientific discourse: sintagmatic ta pragmatic osoblivosti* / O. M. Aljoshina // *Suchasna ukrainistika: naukovy paradigmy movy, istoriji, filosofiy: zbirnik statej II Mizhnaridnoji naukovoi konferenzij (Xarkiv, 21–23 kvitnja, 2010)*. – Chastina 1. – Xarkiv : VD «INZhEK». – P. 7–11.
6. *Odintsov V.V. Stilistic of text* / V. V. Odintsov // *Stilistic of text*. – M. : Nauka, 1980 – 262 p.
7. *Sorokin P.A. Chelovek. Tsivilizatsiya. Obschestvo* / Pitirim Sorokin ; [obsch. red. sost. i pred. A. Yu. Sogomonov; per. s angl. A. Yu. Sogomonov, S. A. Sidorenko]. – M. : Politizdat, 1992. – 543 p.

УДК: 007: 304: 659.3

ПАМ'ЯТЬ ЯК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНА ОСНОВА МЕДІА

ХІТРОВА Тетяна,

канд. філол. наук, доц.,

Інститут журналістики і масової комунікації Класичного приватного університету, вул. Жуковсько-го, 70 Б, м. Запоріжжя, Україна, 69002; e-mail: hittv@rambler.ru

У статті розглядаються функціональні кореляції пам'яті у контексті формування смислових структур медіатексту та мнемічної практики засобів масової інформації. Інформаційну пам'ять медіа складають фактографічна та семантична пам'ять закладені у медіаповідомленнях. Таким чином, медіа одночасно є джерелом пам'яті про факти, події, явища (фактографічна

© Хітрова Т., 2015

пам'ять) й засобом образно-смыслового відтворення пам'яті (семантична пам'ять). Мнемічна концепція медійної пам'яті пов'язана з властивістю медіа як носія інформації. На нашу думку, саме теорія соціальних комунікацій здатна запропонувати значеннєву цілісність цього феномену, зв'язавши в єдине ціле соціально-комунікаційні та когнітивні аспекти пам'яті.

Ключові слова: інформація, медіа, мнемічна діяльність, пам'ять, соціальні комунікації.

Вступ. Одним із базових понять, необхідних для розуміння особливостей інформаційно-комунікаційної природи медіа (як самостійної структури з притаманними їй функціональними властивостями, так і у взаємозв'язку з іншими соціальними інститутами) є пам'ять, адже інформації поза пам'яттю не існує. Тому це поняття цікавить нас, по-перше, з точки зору інформаційного впливу на суб'єкта комунікаційної діяльності (індивіда, групи, соціальної спільноти), по-друге, як операційний механізм збору, опрацювання, зберігання та передавання інформації. Таким чином, можемо виділити інформаційну та комунікаційну (мнемічну) природу медійної пам'яті. З семіотичної точки зору пам'ять являє собою передачу в часі значущих для соціуму повідомлень і може бути зрозуміла як сховище інформації з «вбудованими» механізмами трансляції. Сучасні процеси медіатизації інформаційного простору спонукають до удосконалення форм і методів комунікаційно-просторової та комунікаційно-мнемічної діяльності, які ґрунтуються на властивостях пам'яті, а тому є актуальними з точки зору вивчення усіх акторів комунікаційного процесу.

Теоретичним підґрунтям до таких пошуків стали тези, озвучені на міжнародних наукових конференціях «Механізми культурної пам'яті: від фольклору до медіа» (Москва, 2014) і «Медіа, пам'ять та імперія» (Амстердам, 2013), присвячені механізмам «пам'яті» в епоху інформаційно-комунікаційних технологій, а також низка праць зарубіжних дослідників, які попри різні підходи до «пам'яті» її головною властивістю виділяють рух смислів у соціальному часі, а комунікаційну основу співвідносять з мнемонічним процесом (сприйняття, засвоєння, зберігання та передачі інформації – смисловий процес комунікації). З точки зору білоруської дослідниці М. Веренич, пам'ять є «обов'язковою умовою існування суспільства, й базується на накопиченні, збереженні й трансляції соціально-значущої інформації у міжпоколінній комунікації» [1]. На думку вченої, пам'ять може бути представлена в інституційній формі, у вигляді соціально-культурної діяльності, а також, як комунікаційна система в залежності від носіїв соціальної інформації (технічні системи, соціальні зв'язки, предмети культури, мова).

Соціокомунікаційне трактування природи «пам'яті» зустрічаємо і в російського соціолога Г. Осіпова, який визначає її як сукупність соціокультурних засобів та інститутів, що здійснюють відбір і перетворення актуальної соціальної інформації в інформацію про минуле (ретроспективну) з метою збереження накопиченого суспільного досвіду та передачі його від покоління до покоління [2]. Таким чином, представники даного підходу визначають пам'ять як форму зв'язку минулого й сьогодення, обумовлену соціокомунікаційною діяльністю.

Досліджуючи пам'ять як рух смислів британський науковець і директор дослідницького центру «Медіа, пам'ять і спільноти» в університеті Глостершир Джоан Гард-Хансен ототожнює презентаційну основу пам'яті (текстових, усних та візуальних образів) із процесом медіавиробництва. У праці «Медіа і пам'ять» засобам масової інформації дослідник надає статусу засобів соціальної комунікації, технологічна основа яких відповідає мнемічній діяльності. Ця думка є актуальною і в українському науковому континуумі, зокрема такого погляду дотримується український дослідник соціології громадської думки В. Набруско. На його переконання, ЗМК знаходяться під впливом тенденції поступового перетворення на засоби соціальної комунікації (ЗСК) [3].

Крім того, медійний функціональний аспект «пам'яті» часто є самостійною проблемою формування міжнародних дослідницьких платформ, зокрема показовою у

цьому напрямку є діяльність Університету Халла у Великобританії на базі якого функціонує центр «Медіа і дослідницькі ініціативи пам'яті (MaMRI)». Дослідницька місія центру полягає у формуванні передового досвіду аналізу технологій пам'яті зі збору, збереження, інтерпретації та розповсюдження у ЗМІ.

Медіа, зокрема друковані, – це стабільний матеріальний об'єкт призначений для використання у смисловій соціальній комунікації у якості завершених повідомлень. Йому притаманні такі ознаки: наявність смислового змісту, оскільки будь-яке соціально-комунікаційне повідомлення є носієм змісту (інформаційна пам'ять); стабільна матеріальна форма, яка забезпечує довгочасне збереження документу (комунікаційна пам'ять); соціальне призначення для використання у комунікаційних каналах, де функціональність медіа, може змінюватися від каналу інформації до документального джерела (соціальна пам'ять). Найкращим прикладом функціональних кореляцій пам'яті є використання медіа, зокрема преси, як джерела збереження соціальних смислів й подальшого їх дослідження у межах суспільно-політичних, історичних, соціальних та інших процесів в історичному розвої. Причому преса (або інші самостійні продукти медіа) досить часто є об'єкт дослідження не лише у межах наукового напрямку «соціальні комунікації», але й активно використовується істориками, філологами, соціологами, політологами та іншими гуманітарними науками. На думку української вченої Г. Коньшиної: «В умовах інформаційного суспільства наука маніфестує себе як соціальна пам'ять, що базується на двох вимірах – інформаційному та ціннісному» [4, с. 15].

Так, наприклад, за період незалежності в Україні за напрямом «соціальні комунікації» було захищено 47 дисертацій де ЗМІ, як джерело дослідження, репрезентовані медіатизованою пам'яттю, зокрема: як інформаційна «Українсько-єврейський дискурс у друкованих виданнях Наддніпрянщини» (60-ті рр. XIX ст. – початок XX ст.) (Андрійчук М. Т.); «Сатиричний дискурс публіцистики Наддніпрянщини України 1905-1920 рр.: особливості творення і тематичні аспекти (Стадник В. В.); як комунікаційна «Інструментарій засобів масової інформації у процесі формування іміджу політиків» (Холод О. М.), «Мас-медіа як середовище створення та функціонування стереотипів масової свідомості» (Бутиріна М. В.); як соціальна «Періодична преса як джерело дослідження українського державотворчого процесу» (Губа П. І.); «Всеукраїнська загальнополітична газета 1998–2006 рр. (в контексті утвердження суспільної моралі в Україні)» (Льченко О.І.), «Літературні періодичні видання 20–30-х рр. XX ст. на західноукраїнських землях у суспільно-політичному і духовному контексті доби» (Гдакович М. С.). Таким чином, інформаційно-комунікаційна природа медійної пам'яті може мати структурно-семантичну та комунікаційно-прагматичну характеристику, а медіа як динамічна інформаційна система, виступати соціогеомом (за О. Ромащенко) «інформаційним носієм, зберігачем соціальної пам'яті, моделлю пізнання та інтерпретації інформаційної картини світу» [4, с. 125].

Метою нашої розвідки є виявлення функціональних кореляцій пам'яті як інформаційно-комунікаційної основи медіа у контексті формування смислових інформаційних структур медіатексту та мнемічної практики засобів масової інформації. У пропонованій розвідці ми розглядаємо медіа як комунікаційну структуру, а медіатекст як інформаційний зміст пам'яті (смислову структуру).

Так, професор В. Буряк класифікував «інформаційну пам'ять» на два типи: художню (образну, почуттєву) та логічну (інтелектуальну). Поняття «інформаційна пам'ять» він визначає, як «системне (сукупність спільних ознак, що виражають єдине ціле), оскільки інформаційна системність визначає свідомість як макро-систему, що володіє процесами ієрархічності, багаторівневості, в якій наявна передача інформації й керування» [5, с. 37]. Такою інформацією є та, що передається (ретранслюється) на рівні поняття та смислу, тобто вимагає в процесі передачі смислової ін-

терпретації певної форми (жанру), як концептуальної схеми, розрахованої на масову трансляцію. Художня пам'ять є антропоморфізованим явищем і пов'язана зі свідомісними рецепціями, суб'єктивним сприйняттям факту, (може бути й суб'єктивним потрактуванням факту журналістом) тобто когнітивно-чуттєвим сприйняттям змісту переданої інформації. Логічна пам'ять є процесом раціонального, інтелектуального пізнання факту. Однак, саме вона найбільше придатна старінню й забуванню. На думку професора З. Партико, серед інформації, що становить зміст логічної пам'яті, «найчастіше старіють гіпотези, концепції, теорії, світоглядні міркування» [6, с. 162]. З точки зору когнітивних рецепцій, у свідомості індивідуума, соціальної групи, логічна пам'ять здатна до переходу від оперативної пам'яті в довготривалу, від логічної до образної (ситуативно-інтуїтивної). Одже, медіа одночасно є джерелом пам'яті про факти, події, явища (фактографічна пам'ять) й засобом образно-смыслового відтворення пам'яті (семантична пам'ять). Слід наголосити, що структура семантичної пам'яті є багаторівневою, соціальні смисли, що вона продукує, одночасно можуть бути як природними (генетичними, ментальними, національними), так і штучними (створеними на «замовлення», зокрема культурними, політичними). Інформаційно-аналітичну специфіку пам'яті як бази знань визначав Аристотель. Він акцентував на подвійній природі пам'яті: пам'ять, що «взята сама собою як продукт нашої свідомості, – це образ, а взята як вказівка на щось інше – це копія (найкращим прикладом є політичне замовлення – доповнення Т.Х.)» [7, с. 23]. Таким чином, інформаційну пам'ять медіа складають фактографічна та семантична пам'ять закладені у медіаповідомленні.

Інформаційна пам'ять має численну кількість засобів, які кодують інформацію, бо одна з умов функціонування пам'яті як інформаційної бази – ретрансляція (трансляція) інформації (знаків, що виражають інформацію). Саме такою організованою системою інформаційного обміну є медіа, які мають широкий інструментарій до зовнішніх (форма, жанр) та змістових кодувань інформації, як засобів адаптації для масової трансляції та сприйняття. Основною небезпекою у цьому процесі є властивість медіа поєднувати минуле й сьогодення, реальне й уявне, у якому інформаційна пам'ять може стати «симулякром», а отже, засобом маніпуляції та викривлення реальності.

Мнемічна концепція медійної пам'яті пов'язана з властивістю медіа як носія інформації й бере свій початок з кібернетичного тлумачення інформаційних процесів (збір, обробка й передача інформації). Серед соціологічних підходів до розуміння сучасних мнемічних практик, зустрічаємо думку про те, що журналістика й засоби масової комунікації загалом належать до мнемічних інститутів, які беруть безпосередню участь у формуванні системи мнемічної культури суспільства [8].

Отже з точки зору технологічної основи мнемічної практики ЗМІ, комунікаційна пам'ять медіа – це:

Збір (введення інформації, запам'ятовування) – збір нової соціально значущої інформації, її розпізнавання, порівняння через асоціацію із змістами і оцінками, які раніше розміщені в соціальній пам'яті.

Збереження – динамічний процес певного узагальнення, систематизації інформації, що включає переробку матеріалу шляхом мислиннево-логічних операцій, а також відбір, конкретизацію, деталізацію і подальшу фіксацію у форму для збереження (може бути як жанрова форма, так і носій інформації).

Відтворення – вторинне використання інформації, обумовлене інформаційним приводом, також методами відтворення інформації у різних жанрових формах (інформування, аналітика). Забування – у журналістській практиці це процеси старіння інформації.

Передача – процес масової трансляції інформації (може бути двостороннім, найбільше характерний для електронних ЗМІ).

Мнемічними ознаками наділені й конкретні комунікаційні технології ЗМІ, зокрема, такі властивості притаманні для мультимедіа технологій, сукупності методів, прийомів, способів, що дозволяють з використанням технічних і програмних засобів мультимедіа, продукувати, обробляти, зберігати й передавати інформацію, представлену в різних формах (текст, звук, графіка, відео, анімація).

Сьогодні журналістика активно переходить у стадію конвергенції – підготовка інформаційних матеріалів здійснюється «капсульним» методом. Електронні майданчики мережі Інтернет дозволяють подавати матеріал зразу з декількох позицій – відео, фото, інфографіка, текстова інформація та інш. Таким чином, інформація досягає аудиторії усіма можливими каналами, обумовленими існуванням різних типів пам'яті: зорової, слухової, рухової і, навіть, афективної («пам'ять емоцій») тощо. Інформація забувається значно швидше, якщо вона не підкріплена емоціями й навпаки. Так, наприклад, у матеріалах про європейський рух України та її суверенітет, постійно наголошується, що «Крим і Донбас це Україна». Безумовно, це один із найбільш яскравих прикладів використання технології афективної пам'яті з метою формування конвенційного інформаційного простору.

Таким чином, засоби масової комунікації одночасно можуть використовувати мнемічні практики і як механізми впливу на аудиторію. За допомогою технологій мультимедіа ці процеси можна виконувати не лише за допомогою словесно-логічної пам'яті (інформаційної пам'яті закладеної у медіаповідомленні), а й за допомогою новітньої технології електронних ЗМІ, зокрема тегів, кештегів, підкаст тощо. Тут використовуються якості людської пам'яті, що ґрунтуються на впізнанні раніше сприйнятих явищ та ситуацій. Наприклад, заголовок «Місія Саакашвілі» (express.ua, 06.09.2014), направлений на створення асоціативних зв'язків російсько-українського та російсько-грузинського конфліктів й подальшого закріплення у масовій свідомості точки зору щодо агресивної політики Росії до країн-сусідів. Цей дискурс знаходиться на «межі насичення» в сучасному інформаційному просторі України, його афективне «підживлення» здійснюється за допомогою концептів «майдан», «схід», «національна боротьба», «українське військо» та похідних від них.

Яскравим прикладом використання мнемічних процесів як засобів маніпуляції у ЗМІ є сучасна російська пропаганда. З одного боку перед аудиторією «розігрується» відома з радянських часів схема формування національної ідентичності: «свій/чужий», «ми/вони», з іншого – вона змінює свій апеляційний ряд; якщо раніше для цього використовувалася пам'ять про героїчне минуле, то сьогодні схема «свій/чужий» не передбачає ізоляції Росії на міжнародній арені. «Сьогодні просувається ідея зміни курсу на схід, азійський напрямок зовнішньої політики Росії» [9, с. 58]. Таким чином, вивчення мнемічних процесів у системі масових комунікацій, як з точки зору науки, так і сучасної практики, є новітнім напрямом дослідження комунікаційної пам'яті й одночасно засобом виявлення новітніх технологій маніпулювання та впливу на аудиторію, а тому має здійснюватися з позицій усіх учасників процесу.

Висновки. Безумовно, вищенаведені твердження актуалізують формування самостійного напрямку досліджень «пам'яті» в соціальних комунікаціях, цьому сприяють й численні практичні заходи, репрезентовані в публічній комунікації, а також міжнародні програми та проекти у контексті глобальних досліджень «пам'яті». На нашу думку, саме теорія соціальних комунікацій здатна запропонувати значенню цілісність цьому феномену, зв'язавши в єдине ціле соціально-комунікаційні та когнітивні аспекти пам'яті. Окреслюючи перспективу подальших досліджень, спробуємо визначити предмети її галузевого дослідження, зокрема: з точки зору теорії та історії соціальних комунікацій, «пам'ять» може аналізуватися як соціальна комунікація (за В. Різуном, «процес суспільного єднання в умовах штучно створеної технологічної системи духовного єднання людей» [10, с. 3]), як закономірність роз-

витку комунікаційної системи, як складова комунікаційних відносин та інформаційної культури, як семіотична складова соціальнокомунікаційної діяльності, як технологічна основа інформаційних моделей, як інформаційно-когнітивна динаміка суспільства та як соціально-інформаційна система медіакультури; з точки зору теорії та історії журналістики, актуальними предметами є зміст та комунікаційні засоби втілення пам'яттєвого дискурсу, його перфомантизація у медіаконунікації, соціокультурні технології формування й перетворення актуальної інформації у пам'ять про минуле, інформаційно-комунікаційні та інформаційно-когнітивні процеси сприйняття минулого через призму сьогодення, зокрема у контексті інституційної складової інформаційної політики; комунікаційні ефекти / моделі «пам'яті» як засобу взаємодії масової комунікації й аудиторії, зокрема як способу стабілізації та дестабілізації інформаційного середовища, виявлення механізми деструктивної комунікації та налагодження конвенційних комунікаційних відносин тощо.

1. *Веренич М.* Культура как социальная пам'ять: онтологически-ценностные интерпретации / М. Веренич // *Философия в Белоруси и перспективы мировой интеллектуальной культуры*. – Минск : «Право и экономика», 2011. – С. 211–237.

2. *Осипов Г.* Социальное мифотворчество и социальная практика / Г. Осипов. – М. : НОРМА, 2000. – 543 с.

3. *Набруско В.* Громадська думка в соціокомунікативному та політологічному вимірах : тексти лекцій / В. Набруско. – К. : Грамота, 2008. – 176 с.

4. *Коньшина Г.* Трансформація соціальної пам'яті в інформаційному суспільстві : автореф. дис. ... канд. філос. наук : спец. 09.00.03 «Соціальна філософія та філософія історії» / Коньшина Ганна Євгенівна ; Харківський нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – К., 2008. – 17 с.

5. *Буряк В.* Інформаційна пам'ять – база домінанта свідомості / В. Буряк // *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. – 2010. – № 4. – С. 37–42.

6. *Партико З.* Теорія масової інформації та комунікації : навч. посіб. / З. Партико. – Львів: Афіша, 2008. – 292 с.

7. *Аристотель.* О душе / пер. П.С. Попова. – М. : [Б. и.], 1937.

8. *Позднякова-Кирбят'єва Е.* Система соціально-історичної пам'яті та мнемологічна культура суспільства / Е. Позднякова-Кирбят'єва // *Соціологія*. – 2013. – С. 61–70.

9. *Дудина М.* Механізми маніпуляції мнемическими процесами в системі масових комунікацій / М. Дудина // *Механізми культурної пам'яті: от фольклора до медиа. Тезиси докладов Международной научной конференции. Москва, РАНХиГС, 27–29 ноября 2014 г.* / Сост. О. Б. Христофорова, Д. И. Антонов, М. В. Ахметова, Н. В. Петров. М., 2014. – С. 56–59.

10. *Різун В.* Зі статті «Соціальнокомунікаційний підхід у науці та галузі соціальної інженерії» / В. Різун [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://journalib.univ.kiev.ua/Socialniy_pidhid.pdf. – Дата доступу: 19.06.2010.

УДК: 007: 304: 659.3

Память как информационно-коммуникационная основа медиа

Татьяна Хитрова

к. филол. наук, доц.

В статье рассматриваются функциональные корреляции памяти в контексте формирования смысловых структур медиатекста и мнемической практики средств массовой информации. Информационную память медиа составляют фактографическая и семантическая память заложенные в медиасообщении. Таким образом, медиа одновременно является источником памяти о фактах, событиях, явлениях (фактографическая память) и средством образно-смыслового воспроизведения памяти (семантическая память). Мнемическая концепция медийной памяти связана со свойством медиа как носителя информации. По нашему мнению, именно теория социальных коммуникаций способна предложить смысловую целостность этому феномену, связав в единое целое социально-коммуникационные и когнитивные аспекты памяти.

Ключевые слова: информация, медиа, мнемическая деятельность, память, социальные коммуникации.

Memory as the informational and communicative basis of media

Hitrova Tetyana,

Institute of Journalism and Mass Communication, Classic Private University (Zaporizhzhya); e-mail: hittv@rambler.ru

The purpose of this research is to identify the functional correlations of memory as informational and communicative basics of media in the context of formation of the semantic information structures of the mediatext and mnemonic practices of the media. Thus, in the proposed exploration we consider media as a communicative structure, and mediatext as an informational structure of memory.

The informational memory of media is constituted by factual and semantic memory embedded in the media messages. The structure of semantic memory is a multilevel one; the social meanings, that it produces, at the same time can be both natural (genetic, mental, national) and artificial (created by the «request», including cultural and political). Semantic memory is associated with conscious receptions, subjective perception of the fact, that is a cognitive-sensory perception of the content of transmitted information. Logical memory is the process of rational, intellectual knowledge of fact, it the most suitable to aging and forgetting. Therefore, media simultaneously is the source of the memory of facts, events, phenomena (factual memory) and means of figurative-semantic reproduction of memory (semantic memory).

Mnemonic concept of media memory is associated with a media property as the bearer of information. After all, memory is one of the major components of cognitive system and an integral part of the process of perception, learning, processing, storage and reproduction of the information, which also reflects the technological and communication nature of media. The abovementioned statements actualize the formation of the independent area of «memory» research in social communications. In our view, the theory of social communication is able to offer a semantic integrity of this phenomenon, linking social-communicational and cognitive aspects of memory into a coherent whole.

Key words: information, media, mnemonic activity, memory, social communication.

1. *Verenich M. Culture as social memory: ontologically-value interpretatstii / M. Verenich // Philosophiya v Belorusi i perspektivy mirovoi intelektualnoi kultury. – Minsk: «Pravo i ekonomica», 2011. – P. 211-237.*
2. *Osipov G. Social mythology and social practices / G. Osipov. – M.: Norma, 2000. – 543 p.*
3. *Nabrusko V. Public opinion and political science in sotsiokomunikatyvnomu dimensions : texts of lectures / V. Nabrusko. – K. : Gramota, 2008. – 176 p.*
4. *Konshyna G. Transformation of social memory in the information society : avtoref. dis. na zdobuttya nauk. stupenya k-ta philos. nauk : spets. 09.00.03 «Sotsialna filosofiya ta filosofiya istoriyi» / G. Konshyna; Kharkivskiy natsionalniy universitet im. V.N. Karazina. – K., 2008. – 17 p.*
5. *Buryak V. Information memory – basic dominant consciousness / V. Buryak // Derzhava ta region. Seriya: Sotsialni komunikatsiyi. – № 4. – Zaporizhzhya: KPU, 2010. – P. 37-42.*
6. *Partyko Z. Theory of media and communications: manual / Z. Partyko. – Lviv: Afisha, 2008. – 292 p.*
7. *Aristotel. On the soul / transl. by P.S. Popov. – M. : [B. i.], 1937.*
8. *Poznyakova-Kyrbyatyeva E. The system of socio-historical memory and culture of society mnemolohichna / E. Poznyakova-Kyrbyatyeva // Sotsiologiya. – 2013. – P. 61-70.*
9. *Dudina M. Backend mnemonic processes in the system of mass communication / M. Dudina // The mechanisms of cultural memory: from folklore to the media [Tezisy dokladov Mezhdunarodnoy nauchnoy konferentsii]. – Moscow, 27–29 november 2014 y. – P. 56-59.*
10. *Rizun V. From the article «Social-communicative approach in the field of science and social engineering» / V. Rizun [Electronic resource]. – Режим Reference: http://journalib.univ.kiev.ua/Socialniy_pidhid.pdf. – Accessed: 19.06.2010.*